

magnet 19

POLETJE 2010 · ISSN 1581-8969

Upravljanje trajnostnega razvoja
Razvoj finančne krize in vpliv na poslovanje podjetij
Mladi podjetniški izzivi
Prihodnost trga dela
Nacionalno ogrodje visokošolskih kvalifikacij
Prometej znanosti za odličnost v komuniciranju
Brez diplome FM ne bi bil, kjer sem

Univerza na Primorskem
Fakulteta za management Koper

Fakulteta za management Koper je usmerjena v prihodnost. To dokazuje tudi z razpisom novega študijskega programa druge stopnje *Upravljanje trajnostnega razvoja*, ki ga bo izvajala skupaj s Fakulteto za humanistične študije Koper in Visoko šolo za zdravstvo Izola. Če vam ni vseeno, v kakšnem svetu bomo živeli jutri, postanite ustvarjalci boljšega jutri – odločite se za študij upravljanja trajnostnega razvoja in ...

Vzemite prihodnost v svoje roke!

Kakšna bo Slovenija, ko smrekovih gozdov skorajda ne bo več, ko bodo obmorski kraji pod vodo, reke izsušene, kmetijstvo in zimski turizem pa na robu propada? Ali pa bomo vendarle dosegli, da se črne vizije zapravljenе prihodnosti v Sloveniji ne bodo uresničile? To so vprašanja, ki si jih postavljajo avtorji projekta Slovenija, 50+, ki želijo vplivati na prihodnost Slovenije (www.slovenija50plus.si). Evropska unija in z njo Slovenija se zavzemata za politiko sonaravno uravnoteženega ali trajnostnega razvoja, ki temelji na tehnološkem in gospodarskem napredku. Vplivajte na odgovornost, ki o tem odločajo povsod po Sloveniji.

Kaj je trajnostni razvoj?

Trajnostni razvoj je sodobna paradigma o razvoju človeške družbe v prihodnosti, katere cilj je oblikovati ekološko in družbeno pravičen svet znotraj zmožnosti, ki jih omogoča narava. Opozarja na nevarnosti, ki jih povzročajo osredotočanje na količinski materialni razvoj, izčrpavanje naravnih virov, onesnaževanje okolja in nepravilna razdelitev dobrin. Upošteva tudi razmere na področjih, na katerih je bila s sedanjim načinom razmišljanja in delovanja storjena nepopravljiva škoda.

Trajnostni razvoj poskuša zadovoljiti sedanje potrebe človeštva, ne da bi bilo pri tem ogroženo zadovoljevanje potreb prihodnjih generacij, preživetje drugih živih bitij ter obstoj in delovanje planetarnih ekosistemov.

S trajnostnim razvojem naj bi se zagotovila odgovornost človeka do živalskih in rastlinskih vrst ter do lastne družbene skupnosti in kulture. Glede na besedilo Združenih narodov iz leta 2005, *Desetletje za izobraževanje za trajnostni razvoj*, ki ponavlja tri temeljne usmeritve tega razvoja – gospodarsko, družbeno in okoljsko –, je zdaj v ospredju predvsem izobraževanje za trajnostni razvoj.

V okviru Tedna Univerze na Primorskem je bila 15. marca 2010 tudi svečana promocija novih doktorjev znanosti, med katerimi sta bila dva s Fakultete za management Koper. **Žiga Čepar** je svoje doktorsko delo z naslovom *Socio-ekonomski dejavniki povpraševanja po visokošolskem izobraževanju v Sloveniji* pripravil pod mentorstvom **prof. dr. Štefana Bojneca** in somentorstvom **izr. prof. dr. Milana Vodopivca**. V svojem delu ugotavlja, kakšna sta bila razvoj zaloge in tok kapitala visokošolskega izobraževanja v zadnjih desetletjih. Na podlagi pregleda dosedanjih raziskav dejavnikov povpraševanja po visokošolskem izobraževanju v svetu ter lastnih raziskav povpraševanja v Sloveniji teoretično razvije izvirni model dejavnikov povpraševanja po visokošolskem izobraževanju. **Massimo Manzin** je svoj doktorski študij končal z doktorskim delom z naslovom *Vpliv virtualnosti organizacije na uspešnost poslovanja*. Njegov mentor je bil **prof. dr. Cene Bavec**. Delo posega na področje virtualnih organizacij, ki so posebna oblika sodelovanja med različnimi pravno in ekonomsko samostojnimi entitetami, ki delujejo na osnovi IKT. Raziskava potrjuje, da virtualnost pozitivno vpliva na uspešnost poslovanja podjetij, saj se višja stopnja virtualnosti povprečno kaže v večji uspešnosti poslovanja.

Upravljanje trajnostnega razvoja

Zakaj študij Upravljanje trajnostnega razvoja?

- Ker je povsem novo študijsko področje; študij je interdisciplinarno zasnovan in ponuja najbolj aktualne vsebine.
- Ker boste pridobili znanja, s katerimi boste vplivali na oblikovanje politik sonaravno uravnoteženega ali trajnostnega razvoja.
- Ker imate s pridobljenim znanjem možnost prenosa novih metod načrtovanja, organiziranja, vodenja in nadziranja v organizacijah z upoštevanjem potreb trajnostnega razvoja.
- Ker pridobite sposobnost kritične presoje managerskih odločitev z vidika socialne in etične odgovornosti organizacij.
- Ker vam bodo predavali strokovnjaki s treh različnih področij: managementa in ekonomije, humanistike ter zdravstva.

Kaj s študijem pridobite?

- Razumevanje širšega družbenega in naravnega okolja, globalizacijskih procesov in potreb trajnostnega razvoja.
- Znanje in zmožnost presojanja tehnoloških rešitev za potrebe trajnostnega razvoja.
- Sposobnost analize, sinteze in napovedo-

vanja posledic pojavov na področju politike okolju prijazne organizacije.

- Praktične izkušnje s področja reševanja aktualnih problematik podnebnih, družbenih in ekonomskih sprememb.

Poleg novega študijskega programa bo Fakulteta za management Koper v študijskem letu 2010/2011 izvajala tudi druge aktualne študijske programe: visokošolski strokovni študijski program 1. stopnje *Management*, visokošolski strokovni študijski program 1. stopnje *Mednarodno poslovanje* in univerzitetni študijski program 1. stopnje *Management* ter študijski program 2. stopnje *Management* ter študijski program 2. stopnje *Ekonomija in finance*.

Aktualnost želimo ohranjati tudi z oblikami izobraževanja. Trudimo se tradicionalne izobraževalne sisteme preoblikovati v bolj odprte in fleksibilne ter prilagojene individualnim učnim ciljem, potrebam, zanimanju in časovnim zmožnostim posameznika.

Vsi naši študijski programi so mednarodno primerljivi s sorodnimi študijskimi programi priznanih evropskih univerz; več o njih lahko preberete na www.fm-kp.si.

Razvoj finančne krize in vpliv na poslovanje podjetij

4–5

17. marca 2010 je Fakulteta za management Koper organizirala okroglo mizo z naslovom *Razvoj finančne krize in vpliv na poslovanje podjetij*, ki jo je moderiral dr. Primož Dolenc, izredni profesor za področje financ na fakulteti. Gostje so bili dr. Boštjan Aver, predsednik

nadzornega sveta Kapitalske družbe, d. d., Gašper Čehovin, direktor in partner podjetja Parsek, d. o. o., ki se ukvarja z informacijsko tehnologijo, Igor Kragelj, podpredsednik uprave Banke Koper, d. d., Franc Krašovec, predsednik uprave podjetja Cimos, d. d., in Marko Rems, član uprave Luke Koper, d. d.

Osrednja tema okrogle mize je bila vpliv aktualne finančno-ekonomske krize na poslovanje podjetij, in sicer storitvenih ter proizvodnih podjetij, kakor tudi finančnih organizacij. Izhodišče okrogle mize je bilo, da se je Slovenija v zadnjih dveh letih znašla v globoki gospodarski krizi, ko se je rast bruto domačega proizvoda prevesila v negativne številke, vnovič povišala inflacija, industrijska proizvodnja pa se je skoraj ustavila, prav tako naložbe. Udeleženci okrogle mize so razpravljali o vzrokih za takšno stanje, predvsem pa so iskali rešitve iz nastale situacije.

V bančnem sistemu se je kriza pravzaprav začela. Kragelj je pojasnil, da so se banke različno soočale s pomanjkanjem virov financiranja in posledično oteženim upravljanjem bilance banke in likvidnosti. V tej situaciji so bile v lažjem izhodiščnem položaju kapitalsko trdnejše banke in banke, ki so imele podporo tujega lastništva (tj. banke v lasti tujih bančnih skupin). Kar pa zadeva očitke nekaterih, da banke ne kreditirajo gospodarstva, je Kragelj pojasnil, da je kreditna dejavnost upadla predvsem zato, ker tudi podjetja niso povpraševala po posojilih, saj čas za vlaganje ni bil dober. To je potrdil tudi Krašovec, ki je pojasnil, da podjetja v teh časih zaradi zaostanka naročil preprosto niso vlagala oziroma so naložbe odlagala.

Krašovec je povedal, da je njihovo podjetje krizo začutilo že v začetku leta 2008, ko se je obseg naročil v avtomobilskem sektorju izničil. Podjetje je imelo na razpolago dvoje: ali se na nastalo situacijo odzove drastično z zmanjševanjem zaposlenih ali pa poskuša nastalo situacijo prebroditi brez odpuščanj. Uprava podjetja se je ob soglasju lastnikov odločila za to, da drastičnih ukrepov ne bo izvajala, ampak bodo poskušali sredstva v času manjših naročil usmeriti v razvoj podjetja. Tako so uspeli obdržati skoraj vse zaposlene, saj si težko predstavljajo, da bi po koncu krize iskali ustrezno usposobljen kader in da bi zaradi tega zaostajala proizvodnja.

Finančna kriza pa ni prizadela samo proizvodnega in finančnega sektorja, temveč tudi storitveni sektor. Tako je promet (pretovor)

v Luki Koper upadel za približno dve tretjini, je povedal Rems. Največji padec pretovora je bil pri avtomobilih in sipkem tovoru, pri kontejnerskem tovoru pa krize niso občutili. Z bankami dobro sodelujejo tudi v času krize, tako da o kreditnem krču ne more govoriti. Naložbam se niso odpovedali, so jih pa prilagodili razmeram.

Obseg naročil se je skoraj ustavil tudi na informacijskem področju. Čehovin je povedal, da so sicer bili ob pojavu krize precej optimistični, saj so predvidevali, da bo prizadela le tradicionalne panoge. Žal ni bilo tako. Kriza se pri njih kaže predvsem v tem, da so podjetja v zadnjih dveh letih precej zmanjšala naložbe v informacijsko tehnologijo in da naročajo samo najnujnejše posege. Naročniki so postali previdnejši, pritiskajo na cene, pa še roki plačil se odlagajo.

Aver je pojasnil, da je finančna kriza na Kapitalsko družbo vplivala predvsem v smislu upada cen finančnih instrumentov, ki jih za pokojninske sklade upravlja KAD. Ker pa mora KAD zagotavljati minimalno zajamčeno donosnost svojim vlagateljem, so imeli predvsem v letu 2008 kar nekaj težav in so morali razliko do zajamčene donosnosti zagotavljati iz lastnega kapitala.

Glede izhoda iz finančno-ekonomske krize so bili udeleženci okrogle mize bolj ali manj optimistični. Vodja okrogle mize je predstavil nekaj makroekonomskih podatkov, ki kažejo, da gospodarstvo počasi okreva. Ti kazalniki so predvsem manjši upad gospodarske dejavnosti v zadnjem četrtletju, povečanje števila objavljenih delovnih mest in kazalniki zaupanja.

Krašovec je pojasnil, da svojo krizno strategijo ocenjujejo kot uspešno, saj so z razmeroma nizkimi stroški uspeli zadržati kakovosten kader in zagotoviti razvoj, ki bo nedvomno sledil v naslednjih letih. Čehovin je bil optimističen glede prihodnjega razvoja informacijske tehnologije in naročil, saj so podjetja v tem času spoznala tudi, kako pomembna pri zniževanju stroškov in povečevanju produktivnosti je informacijska tehnologija. Aver je pojasnil, da se okrevanje po navadi zgodi najprej na finančnih trgih. Tako se je okrevanje finančnih trgov večinoma zgodilo že v drugi polovici leta 2009. Podobno ugotavlja tudi Kragelj, ki je opozoril predvsem na psihološki vidik krize, saj bi negativno vzdušje v gospodarstvu lahko odložilo aktivnejše gospodarsko okrevanje. Sicer je prepričan, da se bo naše gospodarstvo dokaj hitro in uspešno postavilo na noge. Kriza bo v Sloveniji minila prej kot v nekaterih drugih

evropskih državah, saj država še ni pretirano zadolžena. Stavi na projekte, ki so vezani na zeleno tehnologijo in z njo povezano industrijo. Rems je zmeren optimist in posebnih napovedi za naprej ni želel dajati, saj smer ekonomske dejavnosti še ni povsem jasna.

Čeprav se morda zdi, da je bilo o krizi že vse povedano, je okrogla miza dokazala nasprotno, saj se je debata precej zavlekla in se nadaljevala tudi po uradno končanem dogodku.

izr. prof. dr. Primož Dolenc

Mladi podjetniški izzivi

Na Fakulteti za management Koper smo 9. aprila 2010 organizirali zanimiv dogodek, katerega namen je bil povezati mlade s podjetniškim svetom. Srečanje smo poimenovali *Mladi podjetniški izzivi*, organizacijo pa sta finančno podprli podjetji Klub 7, d.o.o., in Plan e, d.o.o. S pozdravom in uvodnim govorom je srečanje začel **izr. prof. dr. Mitja Ruzzier**, prodekan

6-7

za znanstvenoraziskovalno delo na Fakulteti za management Koper. Navzoče je seznanil z namenom dogodka, predstavil pa je tudi združenje Alumni Fakultete za management Koper, ki povezuje študente in diplomante ter uspešna podjetja in posameznike. Predstavljena je bila spletna aplikacija združenja, ki omogoča povezovanje, sodelovanje, izmenjavo mnenj in izkušenj, vzpostavljanje in razvijanje sodelovanja ter povezovanja fakultete s svojimi diplomanti in poslovnim svetom ter širšim okoljem, v katerega je fakulteta vpeta.

Uvodnemu delu je sledila okrogla miza. Vodila jo je **doc. dr. Doris Gomezelj**, njeni sogovorniki pa so bili **Davor Jakulin**, direktor podjetja ATech elektronika, d.o.o., **Tomaž Pevc**, direktor Inovatorskega centra ASI, **Edvard Medič**, direktor Kluba 7, d.o.o., **Matjaž Primc**, direktor Univerzitetnega razvojnega centra in inkubatorja Primorske, d.o.o., ter **Denis Čurčić**, diplomant Fakultete za management Koper in mladi podjetnik. Gostje iz podjetniškega in akademskega okolja so skupaj z drugimi udeleženci razpravljali o sodobnih podjetniških izzivih ter o mladih in njihovem soočanju s podjetniškimi izzivi. V prijetni diskusiji smo ugotavljali, zakaj mladi ne posvečajo več pozornosti podjetništvu, izobraževanju na tem področju, kakšne so lastnosti uspešnih podjetnikov, zakaj se ne rodi več dobrih idej in kako slednje vendarle uresničiti, kdo jim lahko omogoči ustrezno podporo: so to na eni strani inkubatorji, podjetja, posamezniki, združenja uspešnih podjetnikov ali na drugi strani izobraževalne ustanove in država.

Debata sodelujočih je bila poučna, izjemno aktualna, predvsem pa razgibana. Sogovornike so povezale nekatere zanimive ugotovitve:

- Mladi se najprej osredotočajo na konec študija, šele nato pa na poklicno pot – to je po navadi zaposlitev, manj pa se odločajo za podjetniško pot.
- Danes se ljudje ne odločajo več za podjetništvo iz nuje, ampak zaradi dodane vrednosti in razmer na trgu, tako je podjetništvo postalo life style. Za uspeh pa je poleg znanja treba imeti tudi kapital in predvsem vztrajnost. Pomembno je delovati timsko, saj je vsak posameznik nemočen.
- V podjetništvu gre za stanje duha, za mlade pa je danes značilno bolj »instant« ravnanje, kar je lahko napačna pot. Mladi imajo osnovna znanja, ta pa je treba spraviti v prakso; slednje je vedno težje, ker mladi ne pričakujejo več pomoči drugih, saj največkrat ostanejo kar sami in njihovih idej ne razume nihče.

- Razlogi, da se mladi za podjetništvo ne odločajo pogosto, so v tem, da morajo v prvi vrsti pomisliti na ureditev osnovnih življenjskih razmer (dom, družina).

Strinjali smo se, da morajo mladi hoditi naokrog z odprtimi očmi, ker so ideje vsepovsod. Za čim več podjetniških vzgibov, uresničitev idej, povezovanja in sodelovanja študentov z gospodarstvom pa se bomo v prihodnje še toliko bolj trudili tudi v sodelovanju z različnimi organizacijami in posamezniki.

Ob koncu je bila še predstavitev programa Enterprise Europe, programa Evropske komisije za spodbujanje podjetništva med mladimi in predvsem za njihovo izmenjavo v državah EU.

Sklepno dejanje dogodka pa je bilo najprijetnejše. Podjetje Klub 7, d. o. o., je študentom Fakultete za management Koper podelilo denarno nagrado v vrednosti 250 evrov za najboljši poslovni načrt. Avtorji poslovnega načrta z naslovom *Pro-Eko* so **Maša Ipavic, Alenka Wolf, Matic Kveder in Tilen Trimovski**.

Uspešno izpeljan dogodek se je končal z družabnim delom večera, kjer so številni udeleženci ob prijetni glasbeni spremljavi, dobri hrani in pijači izkoristili priložnost za spletnje novih poznanstev.

doc. dr. Doris Gomezelj Omerzel

Prihodnost trga dela

8–9

Reforme trga dela so vedno na vrhu seznama strukturnih reform. Za to sta dva nasprotna razloga. Prvi razlog so številne analize mednarodnih organizacij (OECD, MDS), ki dokazujejo, da ostaja pozitivna povezava med prožnostjo trga dela in zaposlovanjem. Drugi razlog pa je, da delavci in njihovi zastopniki reforme razumejo kot poseg v pravice, ki se jim niso

pripravljani odreči zgolj zaradi negotovih obljub večjega zaposlovanja v prihodnosti.

Razlike med različnimi pogledi bi lahko premostil socialni dialog, vendar je tudi ta pogosto predmet, in ne le sredstvo razprave. Pogosto slišimo očitke, da je dialoga premalo in da se ukrepi sprejemajo na silo, zaradi česar ne morejo biti stabilni. Toda enako pogosto slišimo tudi nasprotno očitke, da je dialog lahko neproduktiven in da predolgo iskanje soglasja razvodeni predlagane ukrepe.

Različni pogledi so se pokazali tudi na okrogli mizi, ki jo je Fakulteta za management Koper organizirala 13. aprila 2010. Moderiral jo je **izr. prof. dr. Janez Šušteršič** s Fakultete za management Koper, ki je povabljen sogo-vornike izzval k debati z nekaj uvodnimi besedami. Spremembe ureditve delovnih razmerij so vedno v središču pozornosti, saj reforme na trgu dela, bodisi spremembe pri odpravninah in odpovednih rokih bodisi pri nadomestilih za brezposelnost in minimalnih plačah, pritegnejo zelo različne skupine ljudi. Tovrstne spremembe so predmet usklajevanja s socialnimi partnerji in pogosto je končni rezultat precej drugačen od začetnega predloga. Zato ni redka situacija, ko predlogi reform skozi usklajevanje precej zbledijo. V sklopu trenutnih reform na trgu dela je zelo pomembna napovedana celovita ureditev malega dela – čeprav je največ diskusij povezanih z ureditvijo študentskega dela, pa gre v resnici za veliko širše spremembe, ki jih je treba ocenjevati kot del celovite politike zaposlovanja.

Zoran Kotolenko, vodja sektorja za programe zaposlovanja na Ministrstvu za delo, družino in socialne zadeve, je pojasnil, da je tudi sedanja vlada spremembe na trgu dela postavila visoko na prednostni seznam strukturnih sprememb. Poudaril je, da gre za celovit sklop sprememb, ki bo zajel tako delovna razmerja kot tudi urejanje trga dela (položaj brezposelnih, malo delo). Prožnost naj bi se povečala s krajšimi odpovednimi roki, nižjimi odpravninami ter uvedbo malega dela za vse neaktivne prebivalce. Varnost naj bi povečali s prilagoditvijo višine nadomestil za brezposelne, z okrepitevijo ukrepov aktivne politike zaposlovanja in višjo minimalno plačo. Pomembna načrtovana novost je tudi ustanovitev posebnega sklada za odpravnine po avstrijskem vzoru, ki bi razbremenil delodajalce in hkrati dohodkovno zaščitil odpuščene delavce.

Predvidene ukrepe je z vidika gospodarske prakse ocenila **Diana Milivojević**, direktorica kadrovskega sektorja Hotelov Bernardin, d. d. Zaradi sprememb delovne zakonodaje

se bodo v praksi spreminjale tudi podjetniške in panožne kolektivne pogodbe ter posamezne pogodbe na ravni podjetij. Priznala je, da so pričakovanja delodajalcev glede prožnosti trga dela višja od sedanjih predlogov. Pozdravila je možnost za malo delo upokoјencev, saj se tudi v njihovem podjetju pojavljajo sorazmerno mladi upokoјenci, ki so pripravljeni delati nekaj ur na teden. Hkrati pa je bila kritična do predvidenih administrativnih omejitev za podjetja pri najemanju študentskega dela, saj so neživljenjske. V turistični dejavnosti so potrebe po delu študentov zelo sezonske in jih zato ne bo mogoče zadovoljiti v okviru predvidenih omejitev.

Robert Drobnič, nekdanji generalni direktor Direktorata za trg dela in zaposlovanje na Ministrstvu za delo, družino in socialne zadeve, je opozoril, da bo 21. stoletje močno drugačno od prejšnjega, ker bo potrebno še več fleksibilnosti in konkurenčnosti na globalni ravni. Da bi to dosegli, so potrebne odločne spremembe na trgu dela. Vendar pa je treba kljub spremembam, ki so nujne, ohraniti tudi zaupanje med socialnimi partnerji, sicer bodo uspehi izostali.

O socialnem dialogu je spregovoril **mag. Dušan Krajnik**, ki je uspešno vodil pogajanja o zadnjem socialnem sporazumu. Menil je, da bi bilo treba z ukrepi še počakati in si vzeti čas za konkreten socialni dialog in širšo strokovno diskusijo. Pomembna so osnovna izhodišča in manevrski čas, da predloge pojasnimo državljanom, ne pa da odločitve sprejemamo tudi za »ceno ulice«.

Doc. dr. Valentina Franca s Fakultete za management Koper Univerze na Primorskem meni, da bi moral biti pogovor med vlado, delodajalci in sindikati usmerjen v oblikovanje dejanskega socialnega partnerstva. Socialni dialog po njenem mnenju ne pomeni izsiljevanja in protestnega zapuščanja pogovorov, ker osnovni predlog bodisi delavske bodisi delodajalske strani ni bil sprejet, temveč obveščanje in razumevanje položaja vseh deležnikov.

Okrogla miza se je končala z burno diskusijo navzočih, ki je pokazala, kako napet zna biti pogovor različnih strani v praksi. Vprašanja iz publike so bila namenjena predvsem predstavniku Vlade Republike Slovenije, ki je ob koncu dejal, da je velika odgovornost na managementu in ustreznem prestrukturiranju podjetij, naloga ministrstva pa je, da bo poskušalo ponuditi različne instrumente, s katerimi bodo podjetja lahko boljše ravnala z zaposlenimi.

*izr. prof. dr. Janez Šušteršič
Dejan Šraml*

Konferenca o nacionalnem ogrodju visokošolskih kvalifikacij

Fakulteta za management Koper je 5. marca 2010 organizirala strokovno konferenco *Nacionalno ogrodje visokošolskih kvalifikacij zaradi obravnavanja vprašanja mogočih organizacijskih modelov za uresničitev evropskih smernic o uskladitvi visokošolskih kvalifikacij v evropskih državah in tudi v Sloveniji*. Konferenca je potekala v okviru ciljnega raziskovalnega projekta, katerega vodja je **prof. dr. Zvone Vodovnik**. Med sodelujočimi so bili še **dr. Meta Drobnikar** z Ministrstva za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo, **Polonca Miklavc Valenčič** z Univerze v Ljubljani, **doc. dr. Dejan Hozjan** z Fakultete za management Koper in drugi.

Navzoče je nagovorila dekanja fakultete **izr. prof. dr. Anita Trnavčević**, za tem pa je doc. dr. Dejan Hozjan predstavil zasnovo dveh mogočih modelov, ki je nastala na temelju raziskovanja raziskovalne skupine. V razpravo so se vključili raziskovalci, ki so sodelovali pri izvajanju projekta, predstavniki državnih organov, predstavniki socialnih partnerjev, predstavniki slovenskih univerz in študenti. Razpravljavci so se pri obravnavanju vprašanja nacionalnega ogrodja

visokošolskih kvalifikacij dotaknili nekaterih splošnejših vprašanj, ki so tesno povezana z naslovno tematiko in se nanašajo na vprašanje uveljavljanja bolonjske reforme visokega šolstva v Evropi in v Sloveniji, osrednji del razprave pa je bil usmerjen h kritični obravnavi predstavljenega modela nacionalnega ogrodja visokošolskih kvalifikacij.

V okviru konference sta potekali tudi dve sekciji o elementih in strukturi nacionalnega ogrodja visokošolskih kvalifikacij, ki so ju vodili **doc. dr. Dejan Hozjan** in **doc. dr. Valentina Franca** ter **izr. prof. dr. Nada Trunk Širca** in **doc. dr. Doris Gomezelj Omerzel**.

Bolonjski proces in ogrodje visokošolskih kvalifikacij

Uvodoma je doc. dr. Dejan Hozjan, ki je pripravil delovno gradivo o predlogu modela visokošolskih kvalifikacij za Slovenijo, poudaril temeljno izhodišče razprave o modelu ogrodja visokošolskih kvalifikacij, tj. vprašanje opredelitve temeljnih pojmov v zvezi z modelom. Kot osrednjo kategorijo je poudaril učne rezultate, ki se v zasnovi bolonjske reforme visokega šolstva tesno povezujejo z oblikovanjem kompetenc udeležencev visokošolskega izobraževanja. Novi model ogrodja visokošolskih kvalifikacij bi moral podpirati cilje izvajanja bolonjske reforme visokega šolstva na eni ter upoštevati kulturne in zgodovinske posebnosti izobraževanja, zaposlovanja in dela na drugi strani.

V razpravi je bilo opozorjeno, da je treba vprašanje kvalifikacij obravnavati kot širši pojem od strokovne izobrazbe, ki je pridobljena s formalno javno veljavno potrditvijo pridobljenih vnaprej določenih učnih rezultatov v okviru izvajanja izobraževalnih programov. Hitrost sprememb v tehničnem razvoju in tehnologiji, zaostreni pogoji konkurenčnosti in podobni dejavniki namreč pomembno vplivajo na to, da se delovni procesi zaradi opravljanja konkretnih dejavnosti spreminjajo. S tem se spreminjajo potrebe po opravljanju konkretnih del in nalog zaposlenih na delovnih mestih, delovna mesta in pogoji, ki jih morajo izpolnjevati osebe, ki delajo na svojih delovnih mestih ali področjih dela. Management sprememb je pomembna paradigma organizacije dela v sodobnih organizacijskih oblikah. Vse to vodi k spoznanju, da je nujno, da so zaposleni vedno bolj usposobljeni za širok spekter poklicnih dejavnosti. Široke usposobljenosti ne more zagotoviti izključno le strokovna izobrazba, pridobljena na v preteklosti uveljavljene načine. Zagotovi

prof. dr. Zvone Vodovnik

dr. Meta Drobnikar

jih lahko pridobitev kvalifikacij na različne načine. V ospredju sicer ostaja strokovno izobraževanje, ki zagotavlja splošnejše in bolj kompleksne učne rezultate, vedno bolj pomembno pa je izpopolnjevanje znanj v okviru vseživljenjskega izobraževanja. To ob strokovni izobrazbi zagotavlja osebam splošne in posebne kompetence. Kompetence bi z vidika dela in odločanja ter delovne učinkovitosti njihovih nosilcev lahko opredelili kot celostno usposobljenost posameznika, da opravlja konkretno poklicno dejavnost ali funkcijo v procesih odločanja.

Z vidika kompetenc posameznika za njegov položaj na trgu dela je bistven element te kategorije učni rezultat, ki je rezultat učenja in usposabljanja. V visokem šolstvu se učni rezultati formalno verificirajo s priznanjem visokošolskih kvalifikacij udeležencem visokošolskega izobraževanja in usposabljanja. Za ugotavljanje učnih rezultatov v visokem šolstvu velja načelo pluralizma oblik izobraževanja in usposabljanja, ki ga poudarjajo usmeritve bolonjskega procesa reforme visokega šolstva in ki poudarja, da k boljšim učnim rezultatom vodijo različne poti in načini. Temeljni cilji bolonjskega procesa prenove visokošolskega izobraževanja so v politiki, znanosti, stroki in javnosti sorazmerno široko sprejeti, pri operacionalizaciji teh ciljev in njihovem udejanjanju v praksi pa se pojavljajo težave. V teoriji in praksi se v zvezi s tem odpirajo vprašanja o smiselnosti in učinkovitosti zasnove bolonjskega modela visokošolskega izobraževanja.

Uveljavljanje legitimnih ciljev obravnavane reforme visokega šolstva ovirajo nekateri dejavniki, ki pa jih je mogoče z ustreznimi ukrepi uspešno odpravljati, upoštevati pa jih je treba tudi pri oblikovanju modela ogrodja visokošolskih kvalifikacij. Pri izvedbi ciljev reforme visokega šolstva je v prvi vrsti treba imeti pred očmi veliko zahtevnost projekta, katerega uvedba zahteva znatna finančna sredstva, ki jih je težko zagotoviti. Projekta ni mogoče uresničiti brez sodelovanja celotne akademske sfere, ki ji ustvarjalno delo na tem področju ni in ne more biti redna delovna obveznost. Gre za zahtevne strokovne dejavnosti, ki zahtevajo dodaten čas in dodatne napore.

Oblikovanje ogrodja visokošolskih kvalifikacij v Sloveniji

Pri obravnavanju predstavljenega modela ogrodja visokošolskih kvalifikacij so razpravljavci na konferenci diskutirali zlasti o vprašanju opredelitve novih pojmov, ki jih bo zaradi

doc. dr. Dejan Hozjan

Polonca Miklavc Valenčič

uvajanja novih visokošolskih kvalifikacij treba uveljaviti v predpisih in v praksi. Pri tem bo delno v oporo model evropskega ogrodja kvalifikacij, pomembne pa bodo tudi izkušnje drugih držav, ki so že uzakonile in uvedle nov model. V razpravi so bili navedeni nekateri pomembni podatki o razvoju tega vprašanja skozi čas na slovenskem geografskem prostoru. Največ razprave je bilo namenjene vprašanju števila ravni visokošolskih kvalifikacij in opredelitvi kompetenc ter učnih rezultatov za posamezne ravni pridobljene izobrazbe. Veliko pozornost in pritrjevanje je doživelo stališče socialnih partnerjev, ki zagovarja šest in ne treh ravni visokošolskih kvalifikacij. Razpravljavci so se za to stališče odločili zlasti zaradi možnosti, da se ob ureditvi sorazmerno velikega števila ravni v okviru visokega šolstva omogoči natančnejše ločevanje kompetenc posameznikov za opravljanje konkretnih del v poklicih, to ločevanje pa je pomembno in koristno pri oblikovanju modelov nagrajevanja in napredovanja zaposlenih. To bi po mnenju razpravljavcev lahko koristilo zlasti motiviranju zaposlenih za vključevanje v oblike vseživljenjskega izobraževanja. Razvijanje tega področja pa je že dolgo sprejeta politika v Evropi in pri nas.

prof. dr. Zvone Vodovnik

Prometej znanosti za odličnost v komuniciranju je priznanje odličnim komunikatorjem znanosti iz vrst slovenskih raziskovalcev, učiteljev, novinarjev – posameznikom in skupinam –, ki so se v zadnjem letu dni odlikovali v učinkoviti, prepričljivi ali zanimivi komunikaciji in so jo razvili do splošne javnosti ali kot neraziskovalci do znanstvenic/znanstvenikov. Priznanje podeljuje Slovenska znanstvena fundacija, s čimer spodbuja ter odličnost v komuniciranju znanosti. Lani je bil med dobitniki priznanja tudi izredni profesor na Fakulteti za management Koper **dr. Borut Likar**, in sicer za program izboljševanja javnega razumevanja raziskav in inovacij.

Ali je bilo priznanje za Vas presenečenje? Kaj Vam to priznanje pomeni?

Prvo prijetno presenečenje in interno priznanje je bilo prijazno vabilo kolega **izr. prof. dr. Mitje Ruzzierja** h kandidaturi. Priznanje Slovenske znanstvene fundacije pa pomeni priznanje za delo neposredno meni osebno, v nekoliko širšem kontekstu pa vsem sodelavcem in sodelavkam, s katerimi skupaj že več kot desetletje delamo na področju inoviranja. Brez dvoma gre priznanje tudi Fakulteti za management Koper, ki je kot ena prvih v Sloveniji začela področje inoviranja razvijati prek pedagoških in raziskovalnih vsebin. Nagrada sicer temelji na

raziskovalnem, razvojnem in strokovnem delu, ki je povezano z dvigom inovacijske kulture in s sposobnostjo prenosa raziskovalnih dosežkov v prakso. Med vrsto vabljenih predavanj sta bili še posebno odmevni tisti na sedežu Organizacije združenih narodov v Ženevi pred nekaj leti in lani v Evropskem parlamentu. Pred nekaj meseci pa sem bil vabljen, da koncept in dosežke inovativnega gibanja mladih predstavim kot enega najboljših evropskih konceptov na zaključni konferenci ob evropskem letu ustvarjalnosti in inovativnosti v Stockholmu.

S katerim svojim izumom se radi pohvalite?

Poleg prikazovalnika prihrankov (glej naslednje vprašanje, op. a.) je bil eden tehnološko izredno naprednih projekt *Expomat* – družina govorečih promocijskih vitrin, ki je bil nagrajen na mnogih domačih in tujih tekmovanjih. Ko je nekdo stopil pred njo, se je s kombinacijo svetlobnih učinkov, zvoka, govora in vrtenja predstavila vsebina v vitrini. Ena teh vitrin je še dolgo delovala v eni največjih moskovskih lekarn. Vendar je večji finančni uspeh projekta preprečil istočasni razvoj osebnih računalnikov in multimedijskih vsebin.

Med mojimi finančno uspešnejšimi inovacijami je vsekakor inovativna uporaba termometrov s tekočimi kristali. Ob pritisku na čelo ti v nekaj sekundah pokažejo, ali ima človek vročino ali

Borut Likar – dobitnik priznanja Prometej znanosti za odličnost v komuniciranju

ne. Razvili smo jih za slovensko farmacevtsko industrijo, ta pa jih je uporabila kot sredstvo za pospeševanje prodaje svojih drugih zdravil na trgih jugovzhodne Evrope. V Illinois v Združenih državah Amerike sem dal izdelati tekoče kristalne termometre, Kitajci so delali embalažo, pri nas smo vse skupaj sestavljali. Domisel in poslovno uspešen je bil tudi magnetni nosilec za mobilitel. Gre za zanimiv primer učinkovitega razvojnega sodelovanja s Kitajsko, ki so nosilec tudi proizvedli.

Od kod Vam ideje, navdih?

Zanimivo vprašanje, na katerega ni preprosteга odgovora. Zgodi se, da ti ideja za novost preprosto pade na pamet, da preprosto vidiš zanimivo priložnost. Vsekakor je kritično opazovanje dogajanja v okolici, službi, družbi, v poslovnem svetu osnova. Tudi znanje, izkušnje, splošna razgledanost so pomembni. Včasih ideja izhaja iz nezadovoljstva, iz zaznanega problema, ki še ni ustrezno rešen. Take ideje pogosto dobim spontano, včasih pa so rezultat podrobnejše analize situacije, tako da se bistvo problema izkristalizira postopno. Od jasnega problema pa do rešitve je pogosto le še majhen korak. Tak primer je prikazovalnik prihrankov, ki sem ga razvil za potrebe agencije za učinkovito rabo energije v času promocije varčnih sijalk. Problem je bil v tem, da akcije informiranja o koristnosti uporabe teh, v katerih so bili izračuni prikazani v zgibanki, niso prepričali uporabnikov. Tako sem pred desetletjem razvil napravo aktualnega dizajna, kjer je vsak posameznik lahko »v živo« simuliral lastne energetske potrebe in prihranke, če je klasične žarnice zamenjal z varčnimi. Naprava, ki je tudi patentirana in nagrajena na mednarodni razstavi inovacij v Nürnbergu, je bila ključni sestavni del celotne akcije ministrstva za gospodarstvo oziroma omenjene agencije. Še to, vsaka ideja še zdaleč ne prinese rezultata. Do svojih idej, čeprav je težko, poskušam biti zelo kritičen. Samo tako dobijo priložnost za realizacijo le tiste najboljše. In še te niso vedno dovolj za uspeh.

Kako svoje študente spodbujate k inovativnosti?

Podajanje znanj, povezanih z obvladovanjem ustvarjalnosti in inovativnosti, je osnova. Ustvarjalne pedagoške metode, na primer diskusije, igre vlog, provokacije razmišljanja, brainstorming so sestavni del. S študenti analiziramo primere dobrih praks. Pa tudi slabih.

To je pomembno, saj življenje ni le vrsta uspešnih dogodkov. Še posebno v procesu ustvarjanja novega se soočamo z ovirami, problemi, neuspehi. Če nismo nanje pripravljeni, lahko obstanemo. To pa je zadnje, kar si želimo. Pomembno je tudi poglobljeno delo s študenti. Morda zveni neetično, a svoj prosti čas sem pripravljen nameniti predvsem študentom, ki imajo zamisel, željo in voljo, da z resnim delom poskušajo nekaj doseči. Formalno priznani rezultati so bili nagrada za najboljše diplomsko delo, nagrada slovenskega združenja Manager za najboljše diplomsko delo, priznanje Trima Trebnje za študentske raziskovalne dosežke, najvišje priznanje na natečaju *Eureka* – ideje in inovacije mladih. Postopno pa se oblikuje skupina tistih, ki svoja prizadevanja usmerjajo v odlične magisterije in doktorate.

Ste vodja več deset uspešnih raziskovalnih, aplikativnih, tehnoloških ter drugih nacionalnih projektov in projektov Evropske unije. Ste pobudnik gibanja inovativne mladine Slovenije in eden od pobudnikov Univerzitetnega inkubatorja Primorske. Pa tudi mož in oče. Kako usklajujete čas za vse svoje obveznosti?

Dan se začne zjutraj, ko otrok vstane, in se nikdar ne konča pred polnočjo. Če ne bi delal z veseljem in s strastjo, bi bil moj delovni dan predolg. Tako pa so dnevi, čeprav večinoma prijetni, prekratki. Brez podpore družine in zavzetih sodelavcev Katedre za management inovativnosti in tehnologije na Fakulteti za management Koper ter seveda drugih tudi ne gre. Sodelovanje in timsko delo (socialno oziroma strokovno mreženje ter odprto inoviranje so le sodobnejši izrazi prastarih načel) je nujno. Svet se spreminja hitro, na izzive se je treba odzvati hitro.

Ukvarjate se tudi s fotografijo in imeli ste že več razstav svojih del, tudi na naši fakulteti. Kaj Vas žene za objektiv?

Ob vsakodnevnih raziskovalnih, pedagoških in drugih obveznostih je to relaksacija. Predvsem za levo možgansko polovico, saj se takrat vključi desna. Zanimivo pa je gledanje skozi objektiv, saj lahko vidiš svet drugače. Novi pogledi, drugačni motivi, nenavadne perspektive, svetlobni učinki, makro posnetki prikažejo vsakdanje motive drugače. Zanimivo je tudi kot izkušnja, saj se tudi pri vsakdanjem delu pre-pogosto zatekamo k rutini. Včasih se moramo sami prisiliti ali pa najti način, da si odpremo nove poti.

Brez diplome FM ne bi bil, kjer sem

Boštjan Polajžer je na Fakulteti za management Koper končal dodiplomski, specialistični in magistrski študij. V času magistrskega študija je bil izvoljen v naziv predavatelj za področje managementa. V Etolu, d. d., je zaposlen kot vodja marketinga. V okviru svoje službe pogosto predava v tujini. Trenutno razmišlja o vpisu na doktorski študij. Je tudi zelo aktiven član združenja Alumni FM in njegov ambasador. Zanimalo nas je, kakšna znanja in izkušnje je nabral v študijskih letih in pozneje v službi, kakšni so njegovi načrti za naprej in predvsem kako bo uresničeval poslanstvo ambasadorja.

Fakulteta za management Koper je lani ustanovila združenje Alumni FM in postali ste njegov član.

Z veseljem sem sprejel novico, da je FM ustanovil alumni, saj s tem prispeva po eni strani k druženju bivših sošolcev in kolegov, po drugi strani pa bomo ostali v stiku s fakulteto in univerzo in poskušali po svojih močeh prispevati k nadaljnemu uspešnemu razvoju tako fakultete kot tudi univerze. V tej smeri tudi vidim možnost sodelovanja bivših študentov oziroma združenja Alumni FM na gospodar-

skem, raziskovalnem in pedagoškem področju med univerzo in organizacijami, kjer so člani zaposleni, in pa širjenja mreženja.

Katera znanja vam je dal FM? Kako uporabna so bila pri Vašem delu? Ali so Vam koristila pri poslovni karieri?

Znanja, ki sem jih pridobil na FM, so v veliki meri pripomogla k nadaljnemu osebnemu razvoju kakor tudi k razvoju kariere. Znanja, ki jih sem jih pridobil pri nekaterih predmetih, so se mi takrat zdeli nepomembna, vendar pa so mi v nadaljevanju moje poslovne in karierne poti zelo koristila in sem jih s pridom uporabil.

V Etolu ste od tržnika napredovali do vodje marketinga. Ključ do uspeha?

Ključ do uspeha je preprost, in sicer moraš vedno težiti k napredku, osebnostnemu razvoju ter prosperirati v okolju, kjer se znajdeš v slehernem trenutku. Ob tem je treba poudariti, da se moraš vseskozi izobraževati in nadgrajevati znanje z novimi znanji, koncepti, usmeritvami in se tako osebnostno razvijati.

V zadnjem času se močno poudarja povezovanje teorije in prakse. Sodelovanje z gospodarstvom je FM med drugim zastavil kot svoje poslanstvo. Kaj Vi menite o takem povezovanju, sodelovanju?

Povezovanje prakse in teorije se meni osebno zdi eden najpomembnejših dejavnikov za nadaljnji osebni in poslovni razvoj. Teorija brez prakse ne zdrži, saj si študenti najbrž niti ne morejo predstavljati, kaj teorija v realnosti pomeni, in včasih je tudi v praksi popolnoma drugačna ali izkrivljena od napisanega. Ključni dejavnik za osebni uspeh v prihodnosti so osnovna znanja, prepletena s prakso. Osebno menim, da je to najboljši način, da prepletenost teorije s prakso oblikuje študenta v bodočega uspešnega poslovneža.

Na FM ste končali magistrski študij. Razmišljate o vpisu na doktorski študij? Imate morda tudi akademske ambicije?

Končal sem magistrski študij, trenutno pa sem v fazi pripravljanja bibliografije (pisanje člankov, konference itn.), ki mi bo prinesla zadostno število točk, ki so potrebne za vpis na doktorski študij. Akademske ambicije pa seveda obstajajo, trenutno sem še vedno habilitiran predavatelj na FM za področje managementa. V prihodnosti si želim več sodelovati s fakulteto, če bo dopuščal čas in bo fakulteta potrebovala praktično znanje, ki bi ga lahko prenesel na študente.

S članstvom v združenju Alumni FM ste postali tudi ambasador združenja.

Kako ste zastavili svoje poslanstvo?

S svojim znanjem, izkušnjami in poznanstvi bi želel povišati ugled znanstvenih in strokovnih področij, na katerih deluje fakulteta, ter tako prispevati k boljšemu prenosu znanja na bodoče diplomante in k rasti vrednosti diplomantov FM kakor tudi k samemu ugledu fakultete in univerze. Prek združenja Alumni FM pa si želim, da bi se na fakulteti ustvarilo takšno okolje, ki bi pripomoglo k boljšemu povezovanju prakse in teorije prek članov združenja, ki bi pomagali fakulteti pridobivati konkretne projekte iz gospodarstva in tako prenašali znanja in veščine na bodoče diplomante.

Boste s funkcijo ambasadorja tudi promovirali fakulteto?

Menim, da je promocija FM ena od prednostnih nalog vsakega diplomanta, ki je končal študij, saj mu je ta fakulteta dala neko popotnico za nadaljnji osebni razvoj. Vsekakor sem in bom promoviral FM v vseh pogledih, saj sem se odločil iz prej navedenih dejstev, da bom ambasador združenja Alumni FM.

Ste ponosni, da ste študirali na FM?

Vsekakor, saj danes brez znanja in diplome FM ne bi bil, kjer sem.

Kaj bi kot bivši študent FM sporočili našim bodočim študentom? S čim bi jih navdušili, jih prepričali, da je FM prava izbira?

Njihova prihodnost je v njihovih rokah in sami upravljajo s svojim življenjem, s svojo nadaljnjo potjo, pa naj bo to v zasebnem ali v poslovnem življenju. Sami si bodo torej začrtali pot, kot se jim bo zdelo, da je prav. In če se bodo odločili za FM, bodo naredili korak naprej, saj jim bo dal FM tako osnovno znanje za nadaljnjo poslovno pot kot tudi neki drug pogled na življenje in dogajanje okoli sebe. Zame je bil FM prava izbira in zato sem danes, kjer sem, in še vedno stremim k novim ciljem in izzivom. Naj se torej podajo novim izzivom naproti – naj na FM izzovejo izzive!

Modro tudi v Celju

2. aprila 2010 je v študijskem središču v Celju potekal družabni dogodek *Modrost je tudi v Celju*, ki smo ga pripravili skupaj s tamkajšnjimi študenti in diplomanti, ki so med drugim tudi uspešni managerji, glasbeniki in športniki.

Prireditev je z uvodnimi besedami začela dekanja **izr. prof. dr. Anita Trnavčević**.

Na kratko je predstavila fakulteto in študijske programe, združenje Alumni FM, načrte za prihodnost, spregovorila pa je tudi o 15-letnici, ki jo praznujemo letos. Izpostavila je celjsko študijsko središče, ki deluje že dobro desetletje. V tem študijskem letu študira v Celju četrtnina vseh študentov naše fakultete.

Za njo se je občinstvu predstavila **Sara Kobold**, študentka 2. letnika rednega študija visokošolskega strokovnega študijskega programa *Management* v Celju in tudi pevka, ki je debitirala na letošnji Emi. Sara Kobold uspešno združuje svoje študijske in glasbene obveznosti. **Mag. Boštjan Polajžer** iz podjetja Etol, d. d., je pripovedoval o svojih začetkih uspešne poklicne poti.

Med našimi celjskimi študenti so tudi vrhunski športniki. **Rok Marguč**, deskar na snegu, **Rok Kerin**, daljinski plavalec, in **David Razgor**, rokometaš rokometnega kluba Celja Pivovarne Laško, so povedali nekaj o sebi, svojih športnih uspehih ter študiju na Fakulteti za management Koper.

Pester program smo končali s predstavitvijo mednarodnih izmenjav pod geslom *Danes študiram v Celju, jutri v eni od evropskih prestolnic – Take the chance!*

Magnet 19 Poletje 2010 **Izdaja** Univerza na Primorskem Fakulteta za management Koper, Cankarjeva 5, 6104 Koper
Zanjo izr. prof. dr. Anita Trnavčević **Vodja založbe** Alen Ježovnik
Besedila Tina Andrejašič in Ksenija Štrancar **Fotografija in oblikovanje** Alen Ježovnik **Naklada** 3000 izvodov
ISSN 1581-8969 **www.magnet.fm-kp.si**

agencija
www.mservis.si

servis

ŠTUDENTSKI SERVIS / KADROVSKA AGENCIJA

Študirati s soncem v očeh, z morjem v dlaneh

www.fm-kp.si

Prvostopenjski študijski programi

- visokošolski Management
- univerzitetni Management
- visokošolski Mednarodno poslovanje

Drugostopenjski magistrski študijski programi

- Management
- Ekonomija in finance
- Upravljanje trajnostnega razvoja

Doktorski študijski program (vpis v 3. letnik)

- Management

Vseživljenjsko učenje

- Deli študijskih programov
- Posamezni predmeti
- Delavnice, seminarji, tečaji in okrogle mize
- Priznavanje znanj in spretnosti

Univerza na Primorskem
Fakulteta za management Koper

Redni in izredni študij v Kopru, Celju in Škofji Loki!